

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Praćenje i nadzor nad zaraznim bolestima u Hrvatskoj s osvrtom na HIV/AIDS

**Mr.sc.Sanja Kurečić Filipović, dr.med.
specijalist epidemiolog**

Legislativa

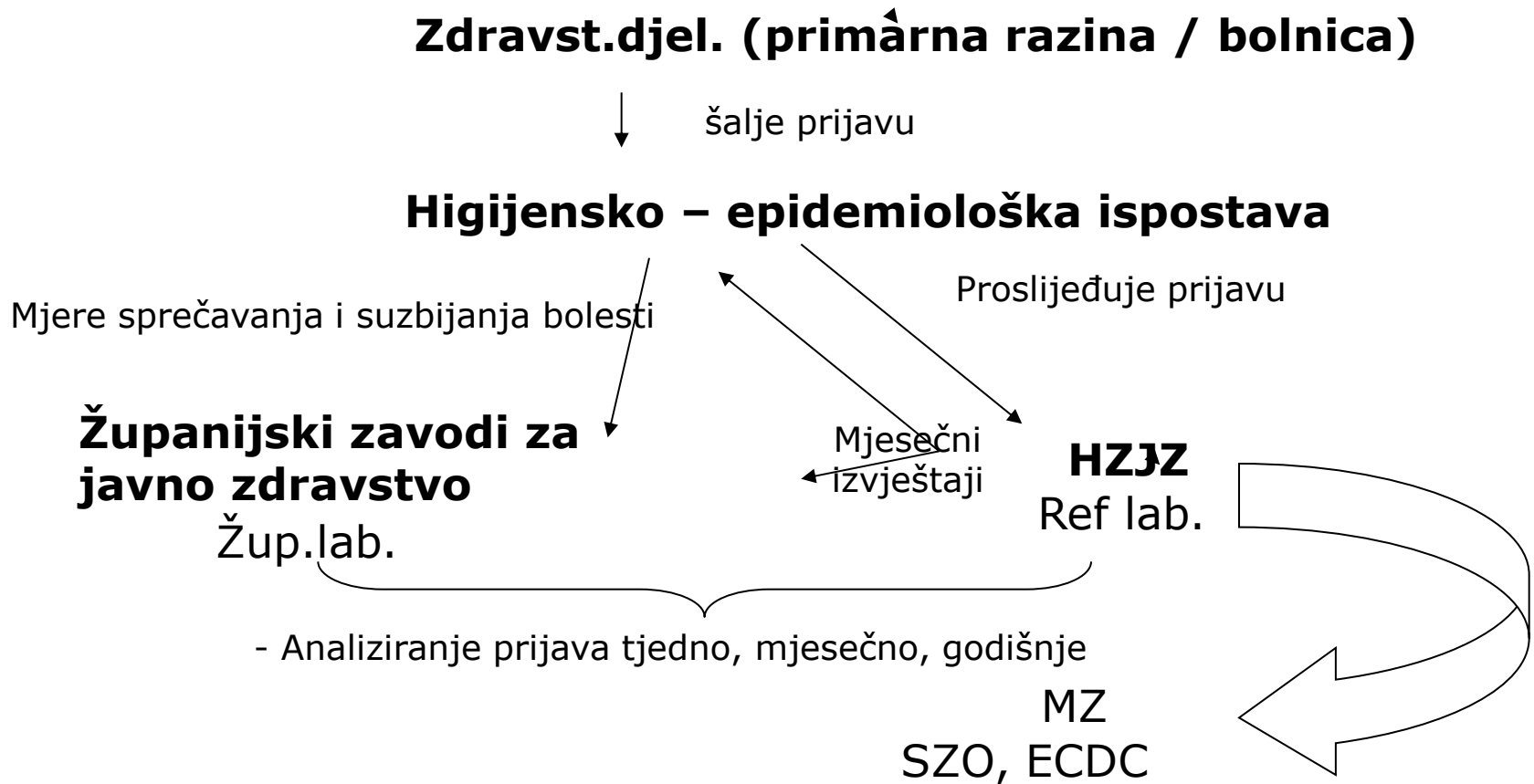
- **Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 150/08, 155/09, 71/2010, 139/2010, 22/2011);**
- **Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (NN 79/2007, 113/2008, 43/2009);**
- **Lista zaraznih bolesti čije je sprečavanje i suzbijanje od interesa za RH (NN 79/09);**
- **Pravilnik o načinu prijavljivanja zaraznih bolesti (NN 23/94);**
- **Program mjera zdravstvene zaštite**

Ključni elementi sustava praćenja i nadzora

- **Generalizirani, univerzalni sustav prijavljivanja**
- **Prijava oboljenja u papirnatom obliku, na nacionalnoj razini kompjutorizirana baza podataka (300-600 prijava dnevno)**
- **Integrirani elektronski sustav - u izradi**
- **Obveza prijavljivanja 87 (95) bolesti**
- **Pojačano praćenje za HIV, TBC, malariju, legionelozu, ospice, parotitis, AFP**
- **2012. EU definicije slučaja**
- **Od 1. srpnja 2013. – izvještaji se šalju u TESSy**
- **Svi zdravstveni djelatnici uključeni u prijavljivanje**

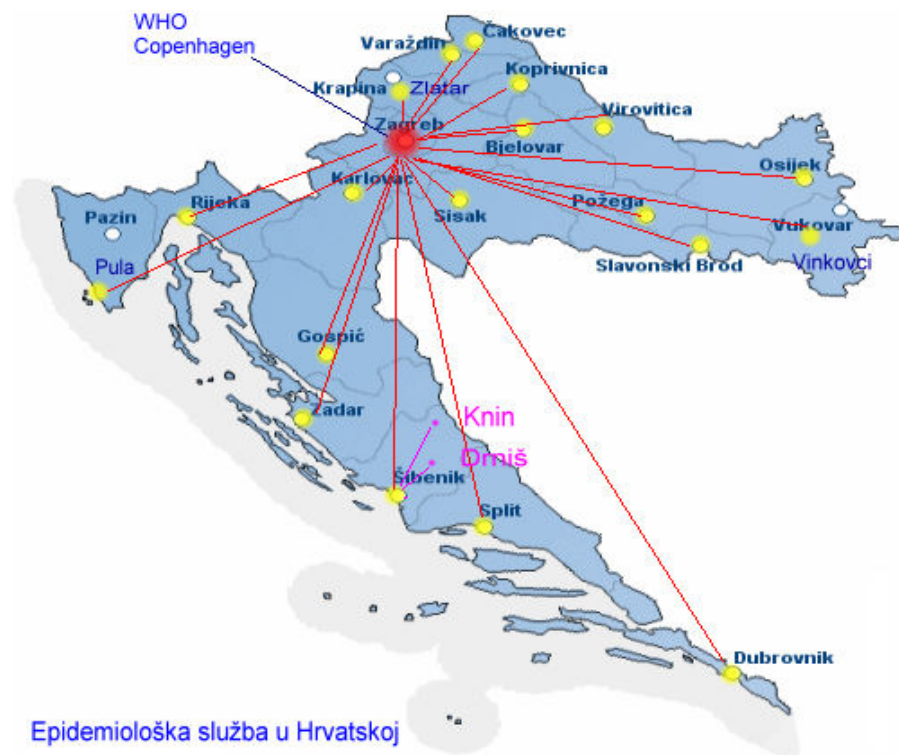
Prijava zarazne bolesti

Individualne prijave/klasteri nepoznate bolesti/klasteri smrti

Epidemiološka situacija: povoljna

- Postojanje koordiniranog epidemiološkog nadzora
- Nacionalni epidemiološki informacijski sustav
- 24/7 pripravnost za urgentne situacije; sustav ranog uzbunjivanja od/prema IHR and EU EW sustavima
- Mreža javnozdravstvenih laboratorija
- Praćenje, nadzor, sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti – javnozdravstveni prioritet

Bolesti vezane uz nizak higijenski standard - rijetke	Broj prijava u 2012. godini
Typhus abdominalis	1
Dysentaria bacillaris	26
Hepatitis A	4
Bolesti protiv kojih se cijepi	suprimirane ili eliminirane
Measles (importirane)	2
Rubella (importirane)	1
poliomyelitis	0
diphtheria	0
SPB	Niska incidencija
gonorrhoea	14
syphilis	28
AIDS	20
Antropozoonoze	Pod kontrolom
Q fever	43
Brucellosis	0
Trichinellosis	10
Leishmaniasis	2
Druge	
TB	590 (14/100.000)
Malaria, autochthonous	0
Rabies, human	0
West Nile fever	6

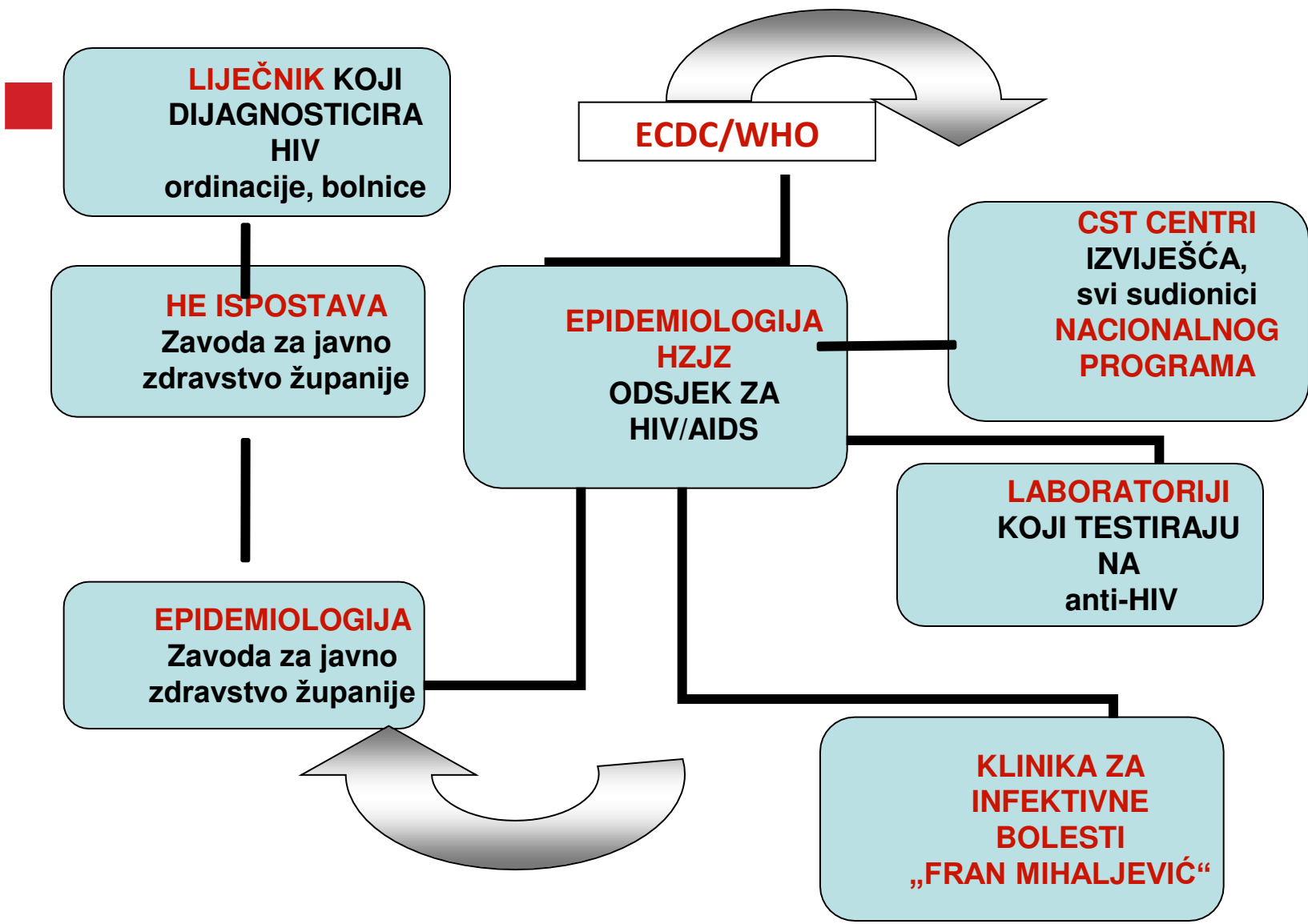

Epidemiologija HIV infekcije i AIDS-a u Hrvatskoj

HIV/AIDS – praćenje i nadzor

- **Integrirano u praćenje i nadzor svih drugih zaraznih bolesti**
- **Individualne prijave oboljenja/smrti od HIV/AIDS**
- **HIV/AIDS anketni upitnik (podaci o testiranju, konfirmaciji, putovima prijenosa, pridruženim bolestima, smrti) - nacionalni HIV/AIDS registar**
- **Podaci/izvješća iz laboratorija DDK**
- **Epidemiološka istraživanja**
- **Podaci/izvješća drugih organizacija i institucija Nacionalnog HIV/AIDS programa (međunarodna izvješća, UNGASS /Global AIDS Response Progress Reporting)**

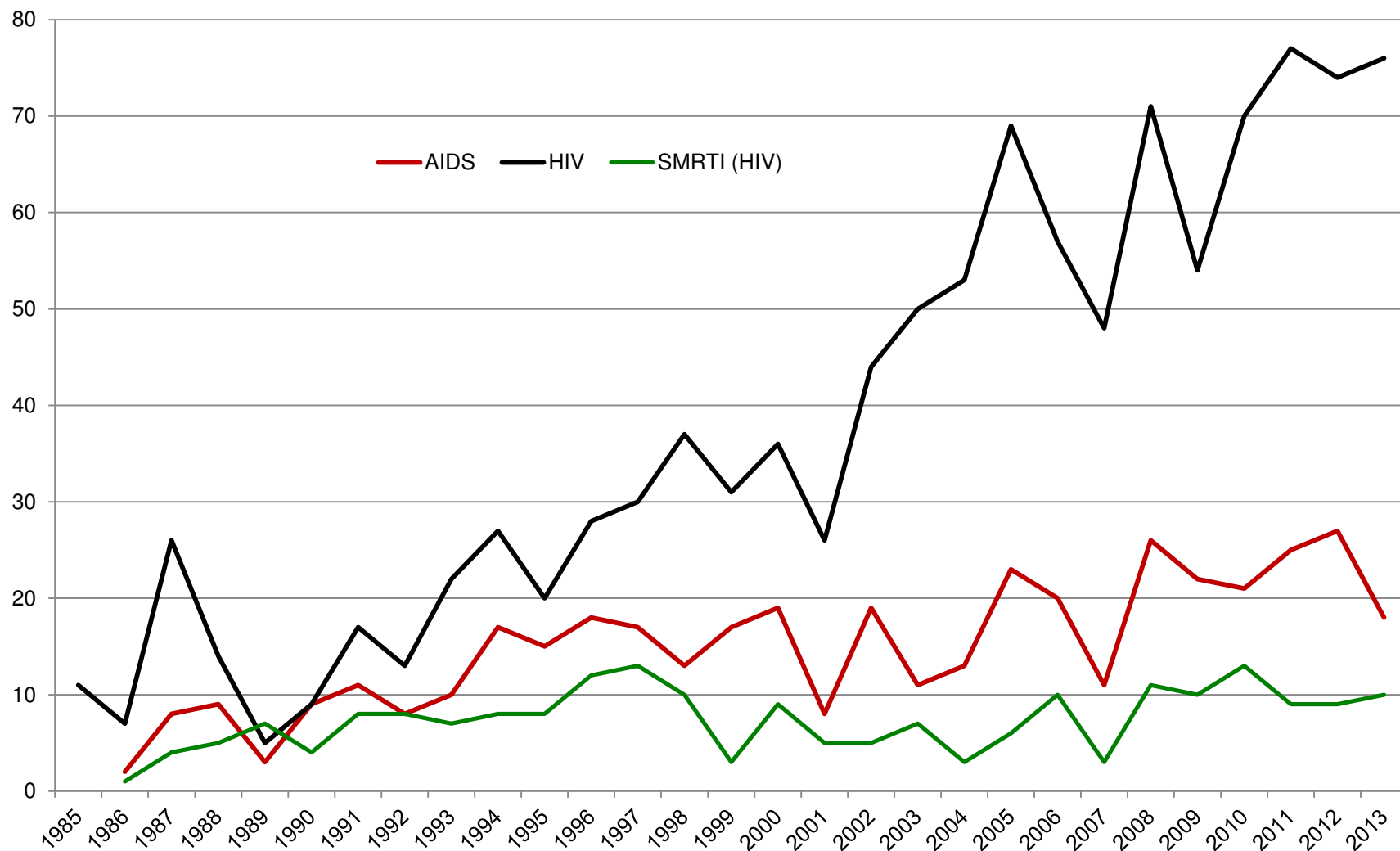
Registar za HIV/AIDS za Hrvatsku (1985.-2013.*)

*do sredine studenog 2013.

Osobe zaražene HIV-om	
ukupan broj prijavljenih*	1102
prosječno godišnje prijavljenih	60
udio muškaraca	85.5%
najčešća dobna skupina	25 – 44 godina
vjerojatni put prijenosa	muški homoseksualni odnos (56%)
Osobe oboljele od AIDS-a	
ukupan broj oboljelih	420
udio muškaraca	87.4%
ukupan broj umrlih	176

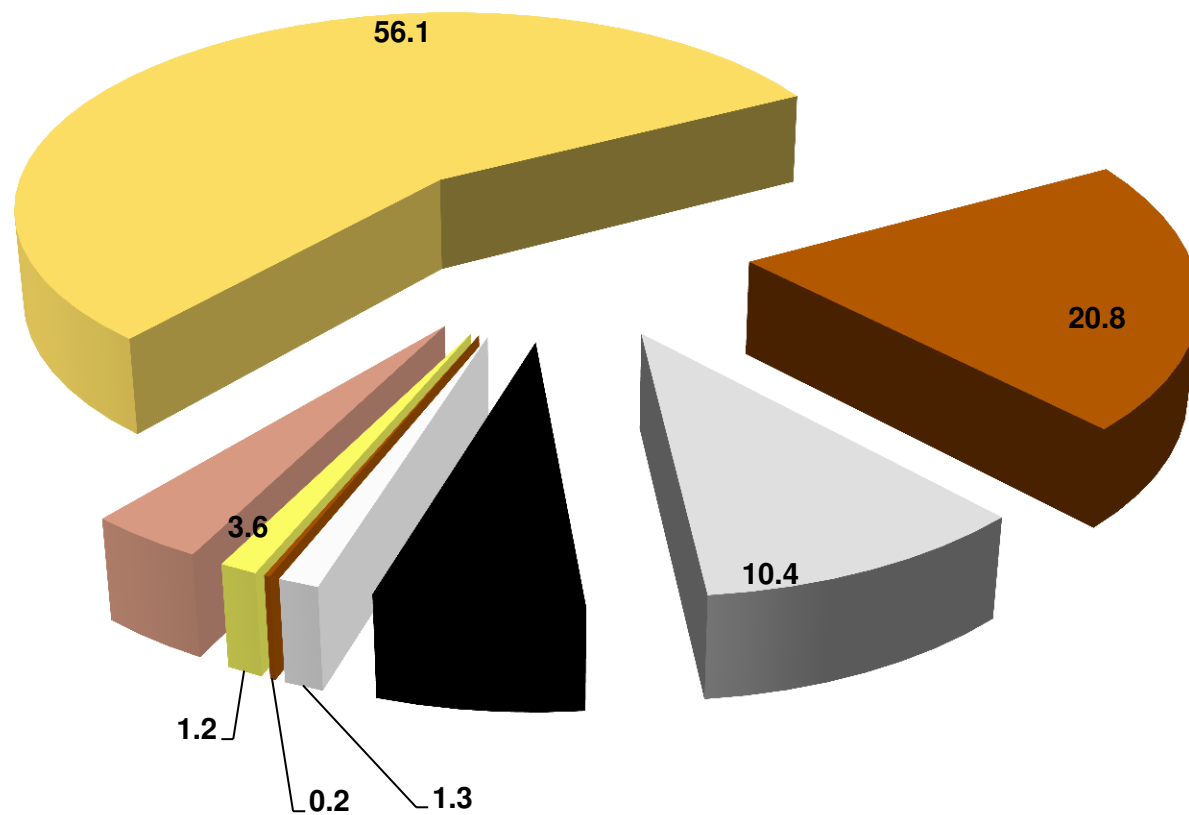
HIV, AIDS i smrti u Hrvatskoj 1985.-2013.*

*do sredine studenog

Vjerojatan put prijenosa 1985 .- 2013.*

*do sredine studenog

- Homo/biseksualni put
- Heteroseksualni - izvan trajne veze
- Heteroseksualni - partner HIV pozitivne osobe
- Injiciranjem droga
- Oboljeli od hemofilije - zaraženim preparatima
- Primalac zaraženih krvnih preparata
- Dijete zaražene majke
- Nepoznato

Laboratorijska izvješća

Pokazuje niske opće postotke

	2008	2009	2010	2011	2012
DDK	0,002%	0,001%	0,000	0,001%	0,003%
Bez DDK	0,36%	0,30%	0,42%	0,54%	0,37%
Ukupno	0,05%	0,04%	0,05%	0,06%	0,07%

Ukupno je u 2012.g. testirano 222.275 osoba (uzoraka krvi) od čega je registrirano 163 HIV pozitivnih nalaza ili 0,07%.

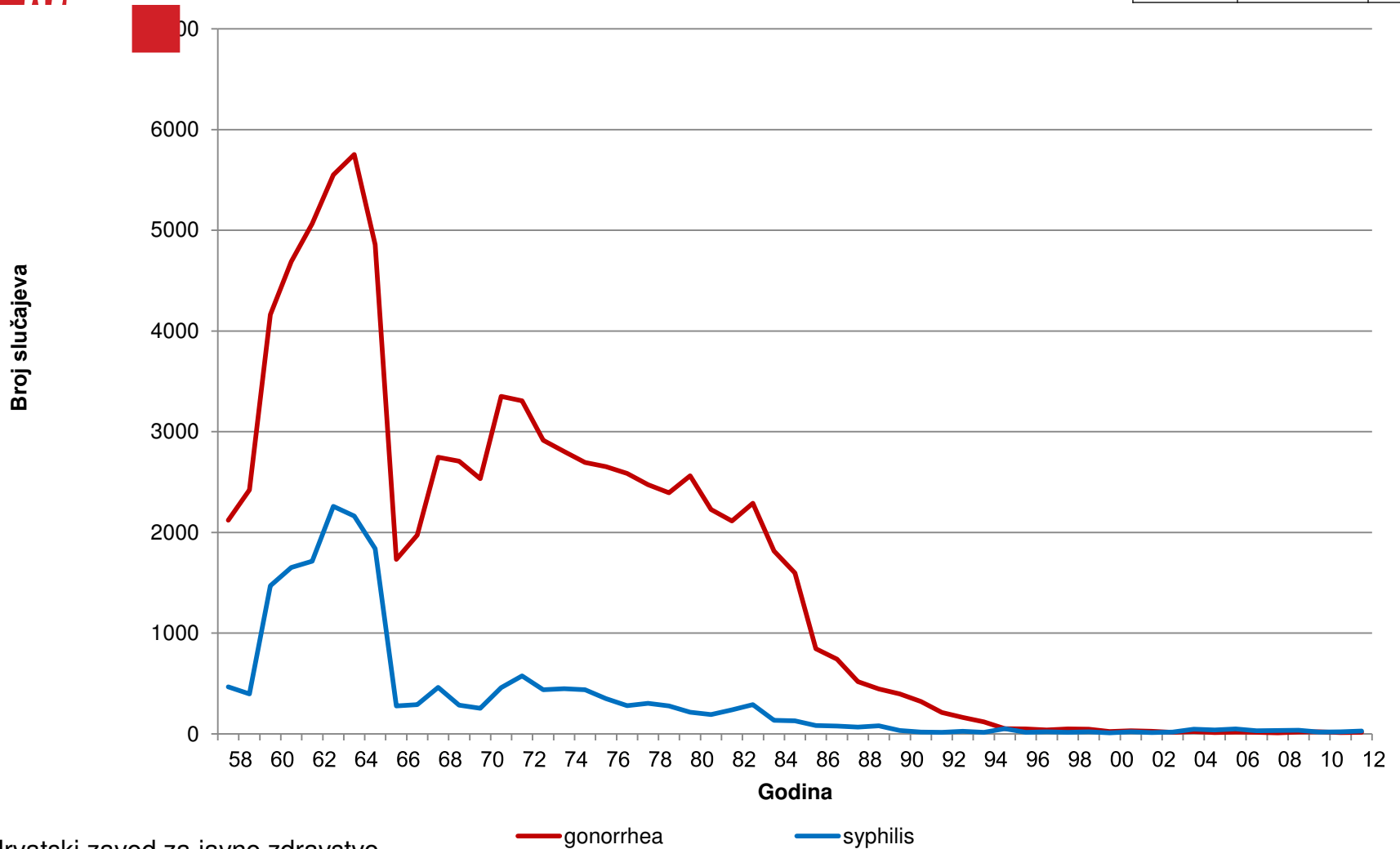
Ostali indikatori

- Ostale **spolno prenosive bolesti** koje se u Hrvatskoj obavezno prijavljuju, te **indirektni pokazatelji** (inflamatorne bolesti zdjelice i dr.) za bolesti koje ne podliježu obaveznoj prijavi, pokazuju ili trend regresije ili stacionarno stanje.

Gonoreja i sifilis u Hrvatskoj 1958 - 2012

godina	gonorrhea	syphilis
2008	10	33
2009	18	36
2010	20	18
2011	13	20
2012	14	28

Epidemiološka istraživanja

- Seroprevalencija po rizičnim skupinama – u okviru tzv. druge generacije praćenja HIV infekcije (2003.-2007.)

Skupina	Prevalencija	%	CI
• MSM	7/232	3,0%	1,3-6,3
• IV ovisnici	2/323	0,6%	0-2,2
• Radn. migranti	1/537	0,2%	0-1,0
• Prod. seks. usl.	1/70	1,4%	1,0-7,8
• Kupo. seks. usl.	2/317	0,6%	0-2,2
• >2 partn. u 12 mj.	7/593	1,2%	0,5-2,4
• SPB u anamnezi	2/249	0,8%	0-2,9

Od 2012. do 2014. – u tijeku

Centri za dobrovoljno, anonimno i besplatno savjetovanje i testiranje na HIV, Hrvatska, 2003.-2013.*

- ukupno **40 829** savjetovanja
- ukupno testirano **21 809** osoba
- ukupno **203** HIV-om zaražene osobe

* podaci preliminarni

Tablica 1. Prikaz kronologije otvaranja CST-a u Hrvatskoj

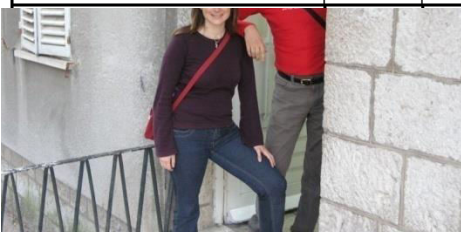
LOKACIJA CST-a	2003.	2004.	2005.	2006.
Split				
Rijeka				
Zagreb				
Osijek				
Zadar				
Dubrovnik				
Zatvorska bolnica				
Pula				
Slavonski Brod				

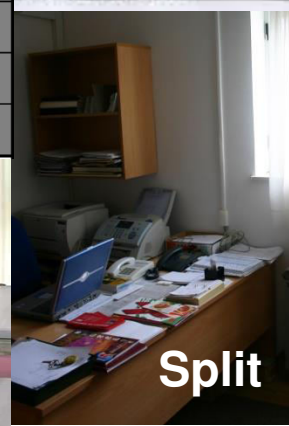
SKA BOLNICA

Zadar

Pula

Split

Rijeka

Dubrovnik

Slavonski brod

Osijek

Savjetovalište HZJZ djeluje od prosinca 2004.

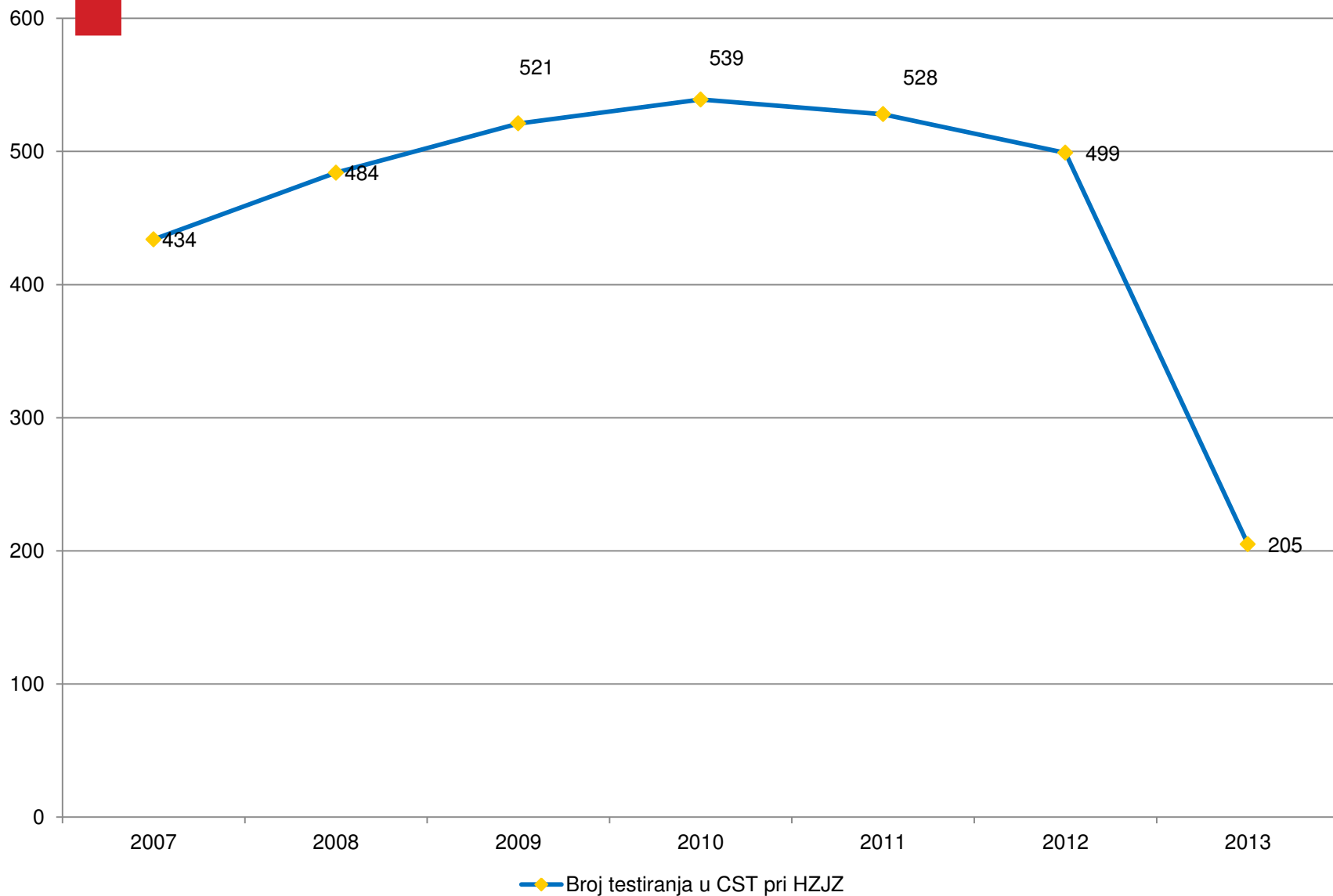

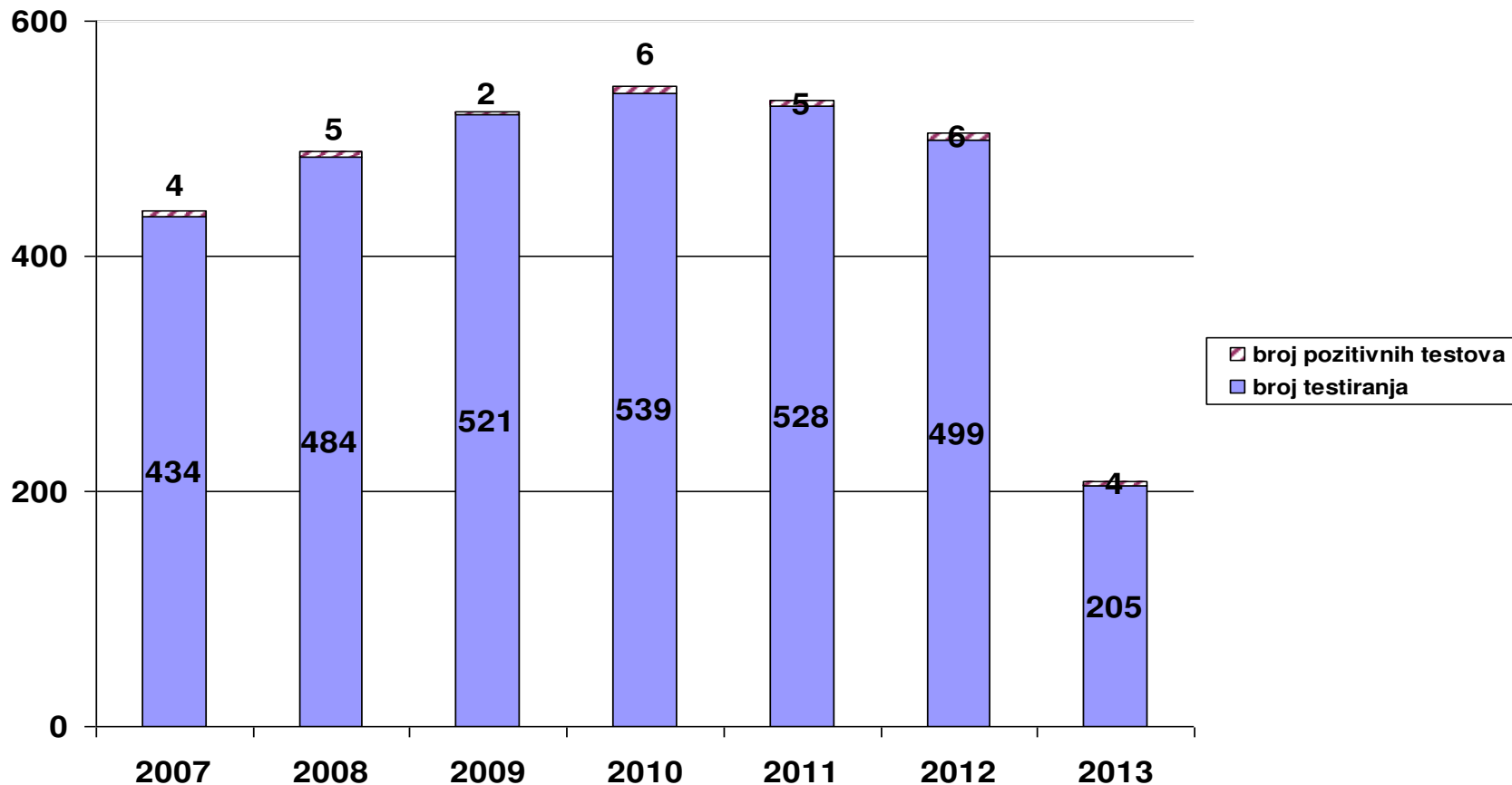

Broj testiranja u CST pri HZJZ

*podaci za 2013 su preliminarni

Broj testiranja i pozitivnih testova CST pri HZJZ 2007-2013*

*podaci za 2013 su preliminarni

HIV/AIDS u Hrvatskoj - sažetak

- Niska prevalencija HIV infekcije
- Broj novootkrivenih HIV infekcija u blagom porastu
- Broj novootkrivenih AIDS-a stagnira
- Broj umrlih od AIDS-a u laganom padu
- Više oboljevaju muškarci (M: 85,5% ž: 14,5%)
- Najviše infekcija se dijagnosticira u dobi od 25-44 god.

...

- **Najviše oboljelih zaraženo homoseksualnim putem (MSM)**
- **Slijedi heteroseksualni put prijenosa – izvan stalne veze, te s HIV+ osobom u stalnoj vezi**
- **Zadnjih godina porastao udio infekcija stečenih homoseksualnim putem (MSM)**
- **Poznat udio rizičnih skupina / ponašanja među registriranim slučajevima**

- 50 savjeta za zdravlje
- Pravilna prehrana
- Zdravlje djece i mladih
- Okoliš i zdravlje
- Prevenција ovisnosti
- Zarazne bolesti
- Nezarazne bolesti
- Zanimljivosti
- Odgovori na upite
- Turizam i zdravlje
- Slušajmo o zdravlju
- Savjetovalište
- Igraonica zdravlja
- Hrana i zdravlje
- Tjelesna aktivnost i zdravlje
- Djeca
- Mladi

Zanimljivosti - Novosti i zanimljivosti vezane uz naše zdravlje, životne probleme te događanja i aktivnosti vezane uz ove stranice.

Nagradni natječaj „Prema 0% diskriminacije“
PRAVILA NAGRADNOG NATJEČAJA „Prema 0% diskriminacije“

Nagradni natječaj „Prema 0% diskriminacije“

Povodom Svjetskog dana borbe protiv AIDS-a (1.12.) u 2013. godini Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije u i UN tematska skupina za HIV/AIDS uz potporu Ministarstva zdravlja u okviru kampanje za prevenciju HIV/AIDS-a i promicanja spolnog zdravlja „Znanje pobjeđuje“ organiziraju natječaj „Prema 0% diskriminacije“.

SUDJELUJ U NATJEČAJU
PREMA 0% DISKRIMINACIJE

Natjecanje u pisanju najblijeg pisma ili sastavka na temu: **HIV/AIDS**

Osoba koja ti je draga povjeri ti se i kaže da je HIV pozitivna, te da ima AIDS. Kako je uznemirena i preplašena. Što ti rekao/la taj osoba? Bi li se i dalje družio/la s tom osobom?

Opiši svoje misli i osjećaje i sudjeluj u natječaju.

PRIJAVI SE

HZZJ, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, UN AIDS FE.

www.hzzj.hr www.zdravlje.hr www.zdzdrz.hr www.unaids.org

Cilj natječaja je povećanje znanja o HIV/AIDS-u, prepoznavanje problema s kojima se susreću oboljele osobe i razumijevanja kako se oboljeli osjećaju te doprinos smanjenju stigme i diskriminacije vezanih za tu bolest.

Napišite pismo, sastavak ili priču na temu: „Osoba koja ti je draga povjeri ti se i kaže da je HIV pozitivna te da ima AIDS. Kako je uznemirena i preplašena. Što bi rekao/la taj osobi? Bi li se i dalje družio/la s tom osobom?“.

Opiši svoje misli i osjećaje i sudjeluj u natječaju.

Povratak na: NASLOVNICA

ZANIMLJIVOSTI

VIJESTI

- Nagradni natječaj "Znanje pobjeđuje-ajde priključite se!" Dan Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo
- Početak mjeseca borbe protiv alkoholizma i drugih ovisnosti
- Svjetski dan šećerne bolesti
- Svjetski dan kronične opstruktivne bolesti pluća (KOPB)
- Evropski dan svjesnosti o antibioticima
- Međunarodni dan bulozne epidemiole
- Kviz znanja - prevencija pušenja, pijenja, kockanja
- Nagradni kviz znanja "Dojenje – najbolji početak"
- Nagradni natječaj „Prema 0% diskriminacije“
- Evropski dan borbe protiv depresije
- Svjetski dan
- Nacionalni dan dojke
- Svjetski dan skrbi
- Dan dobrih namjera
- Dan Škole Andrija Štampara
- Dan Ujedi

Nagradni natječaj
“Prema 0% diskriminacije”
u suradnji s UNAIDS-om,
ZZJZ
Dubrovnik, uz potporu MZ

Svaku srijedu i petak brzo testiranje na HIV u LGBT centru

ANONIMNO / BESPLATNO / U SAMO 20 MINUTA

BRZI HIV TEST

LGBT CENTAR ZAGREB, PETRINJSKA 27

Savjetovanje i testiranje brzim testovima u prostorima LGBT centra – savjetnici HZZJ

Iskorak u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo organizira testiranje brzim testovima na HIV za gej i biseksualne muškarce u LGBT centru, Petrinjska 27.

23.11.2013.
2. razredi srednje škole
Petrinja
Radionica o spolno
prenosivim bolestima

Nagradni natječaj

“Znanje pobjeđuje, ‘ajde priključi se”

Izrada infosliske

The screenshot shows a website with a blue header and a navigation menu on the left. The main content area displays a news article titled "Nagradni natječaj 'Znanje pobjeđuje'-ajde priključi se!". The article text reads: "Hrvatski zavod za javno zdravstvo uz potporu Ministarstva zdravlja, u okviru kampanje 'Znanje pobjeđuje', pokreće natječaj za izradu infosliske 'Znanje pobjeđuje - 'ajde priključi se!'. Budite kreativni i pokažite kako vi vidite poruku za zaštitu spolnog zdravlja. Neka vaša infosliska pokaže: zašto i kako sačuvati spolno zdravlje. Svojim radom potaknite druge na razmišljanje o spolnom zdravlju, pokažite da je odgovorno spolno ponašanje „in“. Razmisli, i infoslisku za spolno zdravlje osmisli!". Below the article is a graphic with the text "Znanje pobjeđuje 'ajde priključi se!' Izradi infoslisku na temu prevencije HIV/AIDS-a i drugih spolno prenosivih bolesti te promicanja spolnog zdravlja i sudjeluj u natječaju." and logos for HZJZ and the Ministry of Health. The right sidebar contains a "Zanimljivosti" section with various news items.

Znanje pobjeđuje

Glavne mjere prevencije HIV/AIDS-a su
edukacija, zaštita i testiranje !

Edukacija – znanje o rizicima i načinima kako se **zaštititi** temelji su sprečavanja i suzbijanja HIV infekcije.

Testiranje - saznanje HIV statusa- osoba koje su u riziku omogućuje rano otkrivanje infekcije i pravovremeno liječenje čime se sprečavaju ili smanjuju komplikacije bolesti i poboljšava životna prognoza oboljelim osobama, te sprečava širenje infekcije na druge.

I još jedno znanje je bitno: **(u)poznavanje epidemije** - praćenje broja inficiranih i oboljelih, analiza epidemiološke situacije i procjene rizika od infekcije kako bi se osmislila i provodila ciljan intervencija - tj. mjere suzbijanja i sprečavanja epidemije.

**CRO
AIDS**
ZNAJJE POBJEĐUJE

BOJIŠ SE? PREVENCIJA ? ZASTITI SE STRAH ŽELIM ZNATI PREVENCIJA BOJIŠ SE? NITKO NEĆE ZNATI SNAGA ZNANJE SRAM STRAH TESTIRAJ SE INDIVIDUALNO, BESPLATNO I ANONIMNO SAVJETOVANJE PREVENCIJA ŽELIM ZNATI VIŠE SRAM ZASTITI SE PREVENCIJA ZANJE BOJIŠ SE? NEIZVJESNOST STRAH SRAM STR AH ? POBJEĐUJE ZNANJE

Samaaj kako se zaštiti od spolno prenosive infekcije – testiraj se!
Hrvatski zavod za javno zdravlje u suradnji sa hrvatskim savezima za javno zdravlje organizira individualno, besplatno i anonimno savjetovanje i testiranje na HIV, uz potporu Ministarstva zdravstva, kao i savjetovanje o spolno prenosivim bolestima.
Spolno prenosive infekcije često nemaju nikakvih simptoma. Važno osoba sa spolno prenosivim bolestima ne izgleda, niti se osjeća bolesna. Te osobe moraju i ne mogu da su zdravane, a mogu biti prenositi drugima – preventivni prvi korak kod ljubavne veze! Razgovarajte sa osobljem savjetovanja i testiranja u svom gradu ili posjetite nas www.zdravlje.hr

HIV/AIDS i spolno prenosive infekcije
HIV je virus koji uzrokuje AIDS. HIV se prenosi nezaštićenim spolnim odnosom sa zaraženom osobom (vaginalnim, analnim, oralnim), krvlju (osobito krvlju izloženom iglama i špricama pri uzimanju droge) te ne zaštićenim odnosima na djelo (tijekom trudnoće, poroda i dojenu). HIV prenosi se i kada se ne može sajetiti.

AIDS je bolest uzrokovana HIV-om. Spolno prenosive infekcije (SPI) su zarazne bolesti koje se prenose spolnim kontaktom a neke krivju a neke ne dijele (Dječnja B, C i HIV).

Što vi možete učiniti?
• Održavajte spolni odnos dok niste sigurni
• Ne mijenjajte često spolne partnere
• Koristite zaštitu – korišćenje kondoma tijekom svakog spolnog odnosa (osobito zaštitu od HIV-a smatraju droge, SPI te zaštitu od trudnoće)
• Ne koristite nikad i da opet
• Započnite! Spolno prenosive infekcije često nemaju nikakvih simptoma!

Znate li svoj HIV status?
Od osam HIV-om do početka AIDS-a može proći više godina, ali to vrijeme završava osoba bez simptoma i simptoma. Nije se osjeća i izgleda zdravo, no naravno može preneti virus na druge ljude. Testirajte se na HIV je ključ na prevencijama liječenje i prevenciji.

Gdje se možete obratiti za testiranje, pomoć i savjet?
U Hrvatskoj postoji do deset savjetovanja i savjetovanje i savjetovanje i savjetovanje i savjetovanje na HIV.

Trebate li ići na pregled kod liječnika i testirati se na HIV?
• DA, ako ste započeli sa spolnim životom – preventivni pregled jednom godišnje
• DA, kod pojave bilo kojeg od simptoma – bol, pečenje, svrbež, krvarenje, promjene kože, limfadenopacija, promjene izgleda te područja spolnog, krvav, bol tijekom spolnog odnosa, porodične mokrenje
• DA, ako ste bili u nekoj od situacija nakon završetka spolnog odnosa s nepoznatim ili s osobljem izloženoj, ako ste imali seksualni kontakt s osobom sa spolno prenosivim bolestima
• DA, ako imate znatnu vašeg spolnog partnera od mogućih posljedica vaše partnera

HIV/AIDS u Hrvatskoj
U Hrvatskoj je od 1985. do 2013. zabilježeno preko 1000 osoba zaraženih HIV-om, od čega preko 100 osoba umrlo je od AIDS-a. Godišnje se otkriva povećanje oko 60 novih slučajeva infekcije (SPI).
U Hrvatskoj je najčešći put prijenosa HIV infekcije spolnim odnosom bez kondoma.

1.12. Svjetski dan borbe protiv AIDS-a

**BOJIŠ SE?
PREVENCIJA
? ZASTITI SE**

STRAH
ŽELIM ZNATI
PREVENCIJA
BOJIŠ SE?
NITKO NEĆE
ZNATI
SRAM
STRAH
TESTIRAJ SE
INDIVIDUALNO,
BESPLATNO I
ANONIMNO
SAVJETOVANJE
PREVENCIJA
ŽELIM ZNATI VIŠE
SRAM
ZASTITI SE
PREVENCIJA
ZANJE
BOJIŠ SE?
NEIZVJESNOST
STRAH
SRAM
STR
AH
?

**POBJEĐUJE
ZNANJE**

Hrvatski zavod za javno zdravlje, Udruga "Mentor Rijeka", UNAIDS, i drugi partneri.

Više o centrima za HIV savjetovanje i testiranje možete naći na:
www.hzjz.hr / www.zdravlje.hr / e-mail: hivsavjet@hzjz.hr / facebook: www.facebook.com/CroAids

Zajednička kampanja povodom 1.12. u vozilima javnog prijevoza u RH te u ljekarnama i domovima zdravlja zajedničkim sredstvima: MZ, HZJZ, UNAIDS, ZZJZ Dubrovačko-neretvanske ž., ZZJZ Istarske županije, ZZJZ Primorsko-goranske županije, udruga Hepatos Rijeka

POBJEĐUJE
ZNANJE

HZJZ
HRVATSKI ZAVOD ZA
JAVNO ZDRAVLJE

Ministarstvo
zdravlja

BOJIŠ SE?
PREVENCIJA
? ZASTITI SE
STRAH
NEIZVJESNOST
PREVENCIJA
BOJIŠ SE?
NITKO NEĆE
ZNATI
SRAM
TESTIRAJ SE
INDIVIDUALNO,
BESPLATNO I
ANONIMNO
SAVJETOVANJE
PREVENCIJA
ŽELIM ZNATI VIŠE
SRAM
ZASTITI SE
PREVENCIJA
ZNANJE
TESTIRAJ SE
PREVENCIJA
ZAS
TITI
SE
SPOLNO
ZDRAVLJE
NITKO NEĆE
ZNATI
SNAGA
ZNANJE
STRAH
STRAH
NEIZVJESNOST
BOJIŠ SE?
NEIZVJESNOST
STRAH
SRAM
STR
AH
?

Telop spot
na
HRT

www.facebook.com/CroAids

facebook

110. SVJETSKI DAN BORBE PROTIV AIDS-A
TESTIRAJ SE NA HIV
BESPLATNO I POUZDljivo

CRO AIDS
ZNAJNJE POBJEĐUJE

CroAids
44 kaže da im se sviđa

Zanimica
Tri glavne metode prevencije zaraze HIV-om su edukacija, zaštita i testiranje.

44 Edukativne HIV/AIDS internetne igre

Status Slika / Video zapis
Događaj, Prekretnica +
Što ti je na umu?

Facebook © 2012 · Hrvatski

HIV savjetovaliste
about a minute ago · 🌐
<http://zdravlje.hjz.hr/clanak.php?id=13371>

Lokacije HIV savjetovališta u Hrvatskoj

INDIVIDUALNO ANONIMNO BESPLATNO
SAVJETOVANJE I TESTIRANJE NA
HIV

MINISTARSTVO ZDRAVLJA REPUBLIKE HRVATSKE
HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Like · Comment · Share

HIV savjetovaliste
November 9 · 🌐

Znanje pobjeđuje
HIV kampanja u priči

INDIVIDUALNO BESPLATNO ANONIMNO
SAVJETOVANJE I TESTIRANJE NA

CRO AIDS

www.zdravlje.hr tel: 01 4683 005
MINISTARSTVO ZDRAVLJA REPUBLIKE HRVATSKE
HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Like · Comment · Share

HIV savjetovaliste
6 minutes ago · 🌐

ZNAJNJE POBJEĐUJE

CRO AIDS

1. prosinac – Svjetski dan borbe protiv AIDS-a.

www.zdravlje.hr tel: 01 4683 005
MINISTARSTVO ZDRAVLJA REPUBLIKE HRVATSKE
HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

2011-2015

Nula infekcija. Nula diskriminacije. Nula AIDS smrti.